

Landbrugsstyrelsen
Miljø og Biodiversitet
miljobio@lbst.dk

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar vedr. udkast til Vejledning om tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer 2019

J.nr. 18-23261-000021

Landbrug & Fødevarer fremsender hermed høringssvar vedrørende udkast til vejledning om tilsagn til pleje af græs- og naturarealer 2019. Høringssvaret er udarbejdet i samarbejde med SEGES.

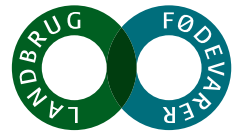
Landbrug & Fødevarer har i forbindelse med høringen af ændringsbekendtgørelsen vedrørende tilskud til pleje af græs- og naturarealer 2019 samt høring af udkast til bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen anført en lang række bemærkninger til de foreslåede ændringer vedrørende indførelsen af et nyt ansøgningssystem, at ansøgningsperioden om nye tilsagn flyttes og indførelsen af 10 % fleksibilitet i tilsagnene.

Der henvises til disse høringssvar for L&Fs generelle holdning til de foreslåede ændringer. Det skal dog indledningsvist gentages, at det er vigtigt for Landbrug & Fødevarer, at Landbrugsstyrelsens gennemførelse af EU's krav om den såkaldte geospatiale ansøgning, sker på en enkel og fleksibel måde, der ikke gør det mere ressourcekrævende at søge om tilskud, men tværtimod giver hurtigere udbetaling af tilskud. Det er positivt, at der har været dialog mellem Landbrugsstyrelsen, Landbrug & Fødevarer, SEGES og lokale landbrugsrådgivere, for at finde en konstruktiv løsning omkring indførelse af den geospatiale ansøgning. Overordnet set bakker Landbrug & Fødevarer op om det nye system, under forventning- og forudsætning om, at det sikrer hurtigere udbetaling af tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

Der skal imidlertid understreges, som anført i de omtalte høringssvar, at L&F ser en lang række udfordringer i forbindelse med gennemførelsen af de foreslåede ændringer, og at vi fortsat afventer svar på en række af de problemstillinger og spørgsmål, vi har rejst i de pågældende høringssvar. Der er således fortsat en række centrale forhold vedrørende de nye regler, som ikke er afklaret, hvorfor vi på nuværende tidspunkt ikke har fuldt overblik over konsekvenserne.

Samtidig skal igen understreges, at L&F finder det meget u hensigtsmæssigt at indførelsen af det nye ansøgningssystem indebærer, at en række naturarealer ikke længere vil have mulighed for at søge om tilsagn til pleje fordi de rent praktisk ikke kan indtegnes 1:1. Vi skal kraftigt appellere til, at der findes en løsning, så disse arealer også fremadrettet kan opnå det nødvendige tilskud til at sikre en rentabel naturpleje.

Det også særligt understreges, at L&F finder den model, der er lagt op til for konvertering af arealer med "luft" i tilsagnet problematisk. Det er helt afgørende at der i forbindelse med overgangen til det nye ansøgningssystem udvises en langt større grad af fleksibilitet i behandlingen af disse arealer, end der er lagt op til i udkastet til vejledning. Vi har således nedenfor anført en række konkrete bemærkninger til afsnit 9.2 om konvertering af tilsagn med luft.

Endelig skal det generelt bemærkes, at vi til stadighed oplever udfordringer med, at arealer, der, som følge af naturpleje udvikler en mere naturlig struktur og artsrig vegetation, på sigt ikke kan leve op til tilskudsbetingelserne, fordi der fx indvandrer plantearter, som ikke er græsningsegne. Konsekvensen er, at sådanne arealer ryger ud af tilsagn og får et tilbagebetalingskrav til trods for, at målet om mere natur og biodiversitet er tilgodeset. Denne problemstilling kan måske delvist håndteres med forslaget om 10 % fleksibilitet, men det er et paradoks og en vedholdende udfordring, som vi ser et behov for at få håndteret.

Nedenfor følger bemærkninger til de konkrete afsnit i vejledningen

Afsnit 1.1, side 7, øverst

Det fremgår af teksten, at løbene markblokrettelser fremover vil føre til, at tilsagnet løbende justeres til de nye grænser. På den måde vil tilsagnet altid være opdateret.

Det er positivt at tilsagnene altid vil være opdaterede, men det er meget vigtigt, at tilsagnet ikke bortfalder, hvis der er tale om en fejl-justering af markblokken. Ved fejl-justeringer skal det være muligt at tage det nedskrevne tilsagnsareal med ind i tilsagnet igen.

Afsnit 1.2, side 8, Hvad kan du få i tilskud?

Følgende fremgår af teksten: *"Hvis du vælger, at dit tilsagn kan kombineres med grundbetaling, vil du altså få den lave sats i alle 5 tilsagnsår, uanset om du søger grundbetaling i alle år eller ej. Hvis du vælger afgræsning efter synligt afgræsset, skal plejen også leve op til reglerne for type 67 i alle 5 tilsagnsår – uanset om du søger grundbetaling i de enkelte år (se mere i afsnit 5.3.2)."*

Det bemærkes, at ovenstående ikke harmonerer med teksten i afsnit 5.3.2, hvor det fremgår, at såfremt der ikke søges grundbetaling på arealet et år, så gælder samme definition på synligt afgræsset, som for tilsagnstype 66. Vi antager, at teksten under afsnit 5.3.2 er den rigtige.

Afsnit 1.5, side 10-11

Tabel 1.1 står, at der ikke må tages slæt af hensyn til fugleliv og bestemte plantearter. Samme begrundelse genfindes ikke i afsnit 4.2, hvor der står, at slåningsforbuddet er af hensyn til fugle og vildt.

Det fremgår på side 11, at fristen for at sende ændringer til markblokke i forbindelse med ansøgning om nye tilsagn er den 4. august, hvis ansøgeren skal være sikker på at ændringerne er registreret inden fristen for indsendelse af tilsagnsskemaet. Vi vil i den forbindelse henvise til Landbrug & Fødevarers bemærkninger til denne frist i høringssvaret til fællesskemabekendtgørelsen.

Afsnit 2.1.1 Markens HNV, side 13-14

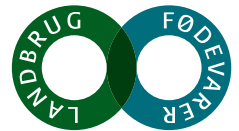
Følgende fremgår af vejledningen: *"Når du tegner marken i IMK og ansøger om tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, vil den indtegnede mark automatisk få tildelt en HNV i Fællesskemaet"*.

Det er ikke klart hvordan det skal forstås, da marken jo har en forhånds defineret HNV score. Vejledningsteksten får det til at lyde som om HNV-scoren først kommer med indtegningen. Teksten bør præciseres.

Vedrørende figur 3, side 14

Forklaringen til fig. 3 er klar, men reglen uhensigtsmæssig. Når det samlede areal med en HNV-score på minimum 5 er større end 0,1 ha, bør der kunne søges om tilskud. Særligt i det tilfælde, hvor de to HNV arealer tilmed ligger samlet, som i det konkrete eksempel.

Det kan endvidere overvejes at omtale appen "Beskyttet natur", hvor man på stedet kan se arealernes HNV score, og begrundelsen herfor. SEGES har lavet en intro-video om appen, som I gerne må linke til

fra jeres hjemmeside. Se: <https://www.seges.tv/video/36629466/find-naturvaerdier-med-appen-beskyttet-natur>

Afsnit 2.2 Hvornår gælder tilsagnet fra? Side 14

Det er en fin beskrivelse, og godt at have med i vejledningen, da vi oplever, at mange er forvirrede over de forskudte perioder. Det vil være godt at tilføje, hvornår første udbetaling finder sted, og hvornår man kan forvente at få besked om, hvorvidt man har fået tilsagn. Sidstnævnte kan evt. også tilføjes i afsnit 8 Ansøgning af nyt tilsagn.

Afsnit 4.1 Krav til plantedække, side 17

Afsnittet er vanskeligt at forstå. Først står der at vegetationen skal dække mere end 1/3 af overfladen i fht. sort jord, og at dette krav gælder for hver 100 m². Efterfølgende står der, at der kan indgå arealer uden plantedække, på mellem 100-500 m², hvis de lever op til reglerne om 10 % fleksibilitet. Det giver anledning til forvirring. Er 10 % fleksibilitet ikke hovedreglen? Præciser gerne hvornår 10 % fleksibilitet ikke er gældende.

Afsnit 4.1.3. GLM søer, side 17-18

Vi har en mere generel bemærkning til bestemmelserne vedrørende tilskud til GLM-søer. Det virker uhensigtsmæssigt, forvirrende og giver ekstra administration, at man kan få grundbetaling til GLM søer, men ikke plejegræstilsbud. Især nu hvor bagatelgrænsen er øget til 500 m². Det vil således være hensigtsmæssigt at søer under 500 m², kan indgå i plejertilsgnet hvis det lever op til 10% fleksibilitet. Alternativt forsvinder en del af incitamentet til at lade våde pletter udvikle sig til søer eller etablere nye. Endelig bemærkes det, at der ikke synes at være overensstemmelse og sammenhæng mellem reglerne beskrevet i det pågældende afsnit 4.1.3 og eksempler i bilag 4.

Afsnit 4.2 Forpligtelse til slæt, side 18

Sidst i afsnittet står: *"Hvis du ønsker at supplere slæt med afgræsning, gælder de generelle regler for afgræsning som beskrevet i afsnit 4.4."* Det bør overvejes at gøre henvisningen mere præcis - det drejer sig konkret om reglerne vedr. tilskudsfordring - da øvrige betingelser beskrevet i afsnit 4.4. også gælder for arealer med slæt.

Afsnit 4.3 Forpligtelse til afgræsning, side 18-19

I afsnittet står følgende: *"Hvis du har et tilsagn med mulighed for at kombinere med grundbetaling (type 67), kan du kun vælge afgræsningsmetoden fast græsningstryk, hvis du undlader at søge om grundbetaling. Du kan dog også vælge fast græsningstryk, hvis du søger grundbetaling under art. 32."*

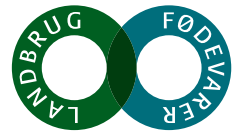
Vi forstå teksten således, at man godt kan have et tilsagn 67 og så søge fast græsningstryk, hvis man blot ikke søger grundbetaling de år man har fast græsningstryk. Hvis dette er den korrekte forståelse, er teksten fin.

Afsnit 4.3.2 Slåning af plantedækket ved forpligtelse til afgræsning, side 19-20

Teksten bør tilføjes en definition af afpudsning, så det er klart hvordan det adskiller sig fra slæt.

Følgende fremgår af teksten: *"Du må derimod ikke afpudse hele marken, da det ikke ses som en naturlig del af en drift med afgræsning.*

I perioden 21. juni til d. 30. april må du gerne tage slæt. Ved slæt forstås, at det afslåede plantemateriale fjernes fra arealet. Hvis dyrene sættes på arealet inden 30. april, må der godt laves en afpudsning, inden de sættes på arealet".

Teksten markeret med fed, giver anledning til forvirring, da der først står, at hele marken ikke må afpudses og herefter at den godt må. Teksten markeret med fed, skal vel rettelig ændres til: "*må der godt tages et slæt*".?

Følgende fremgår af teksten: "*Du kan i særlige tilfælde opnå en dispensation fra slåningsforbuddet, hvis du fx skal bekæmpe **giftige eller invasive arter** som kæmpebjørneklo, lysesiv, blåtop, flyvehavre, hejrearter, brændenælder, tidsler samt giftige eller aggressive ukrudtsarter*".

Lysesiv, blåtop, hejrearter, brændenælder og tidsler ikke er giftige eller invasive, men aggressive ukrudtsarter. Teksten markeret med fed bør ændres til: "*giftige, invasive eller aggressive ukrudtsarter*".

Afsnit 4.4.2 brug af plantebeskyttelsesmidler, side 21

Følgende fremgår af teksten: "*Du må ikke bruge plantebeskyttelsesmidler på tilsagnsarealet. Hvis du i særlige tilfælde har behov for at sprøjte mod invasive, giftige eller aggressive ukrudtsarter som fx kæmpebjørneklo, skal du søge om dispensation fra forbuddet. **Hvis dit areal er § 3-beskyttet, skal du også søge tilladelse hos kommunen for at kunne bruge plantebeskyttelsesmidler på arealerne.***"

Det er vigtigt at understrege, at der skal indhentes en dispensation hos kommunen, teksten markeret med fed bør derfor ændres til "*Hvis dit areal er § 3-beskyttet, skal du først søge tilladelse hos kommunen for at kunne bruge plantebeskyttelsesmidler på arealerne.*"

Afsnit 4.4.4 Tilskudsfordring, side 21

Følgende fremgår af teksten: "*Du må ikke tilskuds fodre på tilsagnsarealerne. Forbuddet mod tilskuds fodring gælder også for arealer, som du ikke har tilsagn til, men som er hegnet sammen med tilsagnsmarker, når du har valgt afgræsningsmetoden fast græsningstryk*".

For at gøre det lettere at forstå sætningen, foreslår vi teksten ændret til følgende:

"Du må ikke tilskuds fodre på tilsagnsarealerne. Hvis du har valgt afgræsningsmetoden fast græsningstryk, må du heller ikke tilskuds fodre på arealer, som du ikke har tilsagn til, men som er hegnet sammen med tilsagnsmarker i juni, juli og august måned. Herefter kan hegnet åbnes op til arealer uden tilsagn."

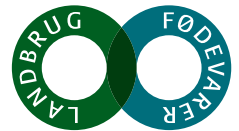
Afsnit 4.5 Om erhvervsmæssig hjemmeside, side 22

Det fremgår, at der skal ligge information om at ansøgeren modtager landdistriktstilskud på en erhvervsmæssig hjemmeside fra tilsagnsperiodens begyndelse den 1. september. Den 1. september er Landbrugsstyrelsens sagsbehandling af ansøgninger om tilsagn endnu ikke færdiggjort. Landbrug & Fødevarer mener derfor, først det bør være et krav at oplyse om modtagelse af landdistriktstilskud i det øjeblik hvor Landbrugsstyrelsen har givet tilsagn til ansøgeren, hvis tilsagnet først gives efter en 1. september.

Afsnit 5.1 Hvad indgå i det støtteberettigede areal, side 23

Det fremgår at teksten, at der i tilsagnet gerne må indgå naturligt forekommende delarealer under 500 m², som ikke er egnet til afgræsning eller slæt, fx tæt buskads eller våde områder.

Det bør præciseres hvorvidt dette også gælder for vandhuller over 100 m² som er omfattet af GLM-reglerne

Afsnit 5.2 Hvad kan indgå i det støtteberettigede areal? Side 23-24

Jf. bemærkning under 5.1 skal det også her præciseres, hvilke vandhuller der kan indgå i det støtteberettigede areal, og hvilke der ikke kan.

Eksemplet i figur 5.3 illustrerer hvornår delarealer på op til 500 m² kan indgå eller ikke-indgå i det støtteberettigede areal. Vejledningen kunne med fordel suppleres med en tilsvarende illustration af reglen om 10 % fleksibilitet - alternativt en henvisning til eksemplerne i bilag 4.

Afsnit 5.3.3 Fast græsningstryk, side 26-29

Landbrug & Fødevarer finder det hensigtsmæssigt, at der bliver lavet en skabelon for anmodning om nedsættelse af fast græsningstryk.

Afsnit 6.3.1. og 6.3.3 vedr. skov med og uden fredskovspligt, side 31

Landbrug & Fødevarer finder den beskrevne skelnen mellem hhv. skov med og uden fredskovspligt uhensigtsmæssig. Vi finder, at der i stedet bør skelnes mellem, hvorvidt der er lysåbne partier egnet til græsning, uanset fredsskovspligt eller ej.

Afsnit 7.1 Grundbetaling under undtagelsen i artikel 32

Det fremgår af teksten, at for at kunne modtage grundbetaling under artikel 32, skal et areal med tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer leve op til følgende krav:

- Have retmæssigt fået udbetalt enkeltbetaling i 2008.
- Indgå i et vand- eller naturprojekt der medvirker til implementeringen af Vandrammedirektivet, Fuglebeskyttel-sesdirektivet eller Habitatdirektivet.
- Ligge indenfor Natura2000-udpegning.

Det er ikke klart om alle tre krav skal opfyldes samtidig, eller det er enten eller. Dette bør præciseres.

8. Ansøgning om nyt tilsagn, side 33

Landbrug & Fødevarer har allerede flere gange påpeget, at det nye ansøgningssystem for tilsagn, hvor der er et separat ansøgningsskema for henholdsvis økologi og plejegræs giver en stor risiko for, at ansøgeren mister det samlede overblik over, hvilke marker der skal søges tilsagn til. Det er ekstremt vigtigt, at det er muligt for ansøgeren at danne sig et samlet overblik over alle eksisterende tilsagn på arealerne og over hvor der søges om nye tilsagn, samt arealer, hvor der ikke er tilsagn. Hvis ikke det er muligt at skabe dette overblik, vil det øge de administrative omkostninger ved at søge om nye tilsagn betragteligt, og det vil samtidig markant øge risikoen for fejl i ansøgningerne.

Landbrug & Fødevarer foreslår endvidere, at der i vejledningen beskrives, hvad begrundelsen for det ændrede ansøgningstidspunktet er.

Vi vil endelig opfordre til, at der til dette afsnit tilføjes tekst om udbetaling af tilskud. Dels det fremgår, at der er EU-krav om udbetaling af 2019-tilskuddet inden 1/7-2020. Dels en beskrivelse af styrelsens mål for udbetaling af tilskud. Der står i Landbrugsstyrelsens nuværende resultatkontrakt at 65% af arealordningerne under landdistriktsprogrammet skal være udbetalt ved årsskiftet. Landbrug & Fødevarer vil opfordre til at tilskuddet udbetales hurtigt og effektivt samt at det nuværende mål suppleres med et mål om at 97% af tilskuddet er betalt inden 1. februar 2020.

9.2 konvertering af eksisterende tilsagn – ”Luft” skal fjernes, side 36-37

Som Landbrug & Fødevarer allerede tidligere har nævnt i hørings svar til bekendtgørelserne om plejegræsordningen og fællesskemaet er det dybt utilfredsstillende, at der vil være arealer, som ikke kan konverteres til det nye regelsæt for 1:1-indtegning og 10 % fleksibilitet. I disse tilfælde vil tilsagnet bortfalde uden krav om tilbagebetaling.

Det fremgår af vejledningsteksten på side 37, at det kun er tilsagn med mange træer, hvor det på forhånd fremgår af konverteringsskemaet, at tilsagnsarealet kan bortfalde uden krav om tilbagebetaling. Der kan dog ansøges om dette, men det fremgår, at Landbrugsstyrelsen kun i sjældne tilfælde vil godkende anmodningen. L&F finder dette stærkt problematisk, og vil gerne bemærke følgende:

1. Der vil sandsynligvis også findes tilfælde, hvor det vil være meget svært at konvertere eksisterende tilsagn på arealer, hvor der er meget vand, da vandstandsforhold kan variere meget fra sæson til sæson og fra år til år. Hvis hele eller dele af tilsagn på denne type arealer ikke kan konverteres, bør det heller ikke medføre krav om tilbagebetaling af tilsagnet.
2. Helt generelt bør der ikke være krav om tilbagebetaling af tilsagnet, hvis det ikke er muligt at indtegne en større eller mindre del af tilsagnet efter de nye regler. Der vil være arealer, hvor det vil tage uforholdsmæssigt lang tid at indtegne arealerne 1:1, og hvor tilskuddet herefter på ingen måde står mål med den tid, der anvendes på ansøgningen. Sådanne arealer, skal have mulighed for at bortfalde uden krav om tilbagebetaling.
3. Landbrug & Fødevarer stiller spørgsmål ved, om det er nødvendigt at konvertere eksisterende tilsagn. Alternativet er blot at lade dem løbe ud, og derefter tildele nye tilsagn efter de nye regler. Eksempelvis vil det give en unødigt ekstra administrativ byrde i tilfælde hvor et tilsagn, der udløber i år, skal konverteres til det nye system for at få udbetalt det sidste års støtte – og med risiko for at få et stort tilbagebetalingskrav. Det samme gælder for tilsagn der udløber i 2020.
4. Der vil også være tilfælde hvor vurderingen af antallet af støtteberettigede hektar i det eksisterende tilsagn med ”luft” er konservativt i forhold til det reelle støtteberettigede areal. Landbrugsstyrelsen har her oplyst, at det er muligt at søge et nyt tilsagn på sådanne arealer. Dette vil dog betyde, at der på samme areal vil være flere forskellige tilsagn med forskellige udløbsår. Dette vil alt andet lige gøre den samlede støtteansøgning for landmanden mere kompleks og uoverskuelig.

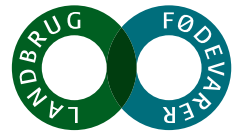
Det bemærkes i øvrigt, at teksten i den blå boks på side 37 er svær at læse, og bør ændres til (ændringer markeret med fed og overstreget):

*”Vær opmærksom på, at konverteringsskemaet kun kan indsendes én gang. Du skal derfor være sikker på, at du **har indtegnet** markerne ~~er~~ rigtigt inden du indsender skemaet. Når skemaet er indsendt, er det de marker, som du har indsendt, der er det registrerede tilsagn. Det er ikke muligt at tilbagekalde skemaet for at lave rettelser, når det først er indsendt”.*

Teksten under overskriften ”Du kan ikke opskrive det registrerede tilsagnsareal i konverteringsskemaet.” er vanskelig at forstå. Det vil være hensigtsmæssigt at tilføje eksempel på i hvilke tilfælde det ikke er nok at tegne de ikke støtteberettigede arealer ud.

Det fremgår, at der ikke kan *anmodes om udbetaling i Fællesskemaet, før markerne er konverteret. L&F skal opfordre til, at der sikres en vis fleksibilitet i forhold til håndtering af eventuelle fejl, som de ekstra administrative udfordringer kan medføre.*

Vi forventer endvidere at brugerguiden til konverteringsskemaet, som pt er under udarbejdelse, sendes i høring.

Afsnit 9.3.1 Indtegning af marker

Følgende fremgår af teksten: *"Fremadrettet, når du søger om udbetaling af et allerede eksisterende tilsagn, må du gerne tegne din mark større end selve tilsagnsarealet. Din anmodning om udbetaling vil blive beregnet som overlappet mellem din indtegning, og det tilsagnslag, der er registreret i IMK."*

Den sætning kan virke forvirrende jf. krav om indførsel af præcis indtegning og bør derfor omformuleres.

Det fremgår endvidere af teksten at: *"Hvis du ikke indberetter alle dine arealer med tilsagn på siden "Markplan og grundbetaling" og siderne for udbetaling af tilskud i Fællesskemaet 2019, vil du ikke få udbetalt tilskuddet, og dit tilsagn falder bort med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud"*.

L&F foreslår i den sammenhæng, at arealerne bliver indberettet på forhånd, og man skal angive/fjerne dem, hvis ikke man ønsker tilskud.

Afsnit 13.2 Omdannelse af dit tilsagn... side 60

Det fremgår af teksten, at tilsagn kan ændres til en anden type tilsagn hvis det indebærer klare fordele for miljøet og betingelserne i den nye forpligtelse er væsentligt strengere i forhold til den eksisterende forpligtelse."

Det foreslås ændret til : *omdannelsen indebærer klare fordele for miljøet **og/eller naturen***"

Bilag 4. Sanktioner ved overskridelse af de 10 % fleksibilitet, side 75

Jf. vores bemærkning under afsnit 4.1.3. GLM søger, så virker det ikke logisk, at der gives eksempler på søer og vandhuller, hvis disse som GLM søger på forhånd skal tegnes ud. Det bør beskrives meget tydeligt, hvordan der skelnes mellem de to typer af søer/vandhuller.

Kategorien remiser/vildtremiser bør tilføjes "krat". Ift. rækkefølgen, så bør remiser/vildtremiser stå før læhegn.

Skulle ovenstående bemærkninger give anledning til spørgsmål eller opfølgende kommentarer, er I meget velkomne til at kontakte undertegnede.

Med venlig hilsen

Marie Juul Rohde
Seniorkonsulent

D +45 3339 4224
M +45 3083 1046
E mjk@lf.dk